

съ авари и българи, тѣ даватъ на други народи князе и управители. Спомѣнахме за българскитѣ нахлувания въ културната Византия, защото посрѣдствомъ тѣхъ, тѣ сж се запознали съ много прѣдмети отъ вѣщественната византийска култура, каквито чергарскитѣ племена не сж знаели нито сж ги употрѣбавали. Любопитно е извѣстието за нападането на българитѣ въ сърдцето на византийскитѣ европейски провинции прѣзъ 517 г. Тогава тѣ опустошили Македония, Тесалия и Стария Епиръ и пленили много население. Императорътъ Анастасій билъ принуденъ да испрати въ българския лагеръ епарха на Иллирикъ съ хилядо литри злато, около единъ милионъ и двѣстѣ хиляди лева, за да откупи плененитѣ отъ българитѣ. Нъ тази сума не стигнала за откупването на всичкитѣ пленници, та мнозина били избити. Това нахлувание не е било само отъ българи; взело участие и друго племе. Интересно е въ туй извѣстие, че българитѣ както и други чергари, на сѣверъ отъ Дунава вече си служили съ византийската монетна система. (Прѣзъ 499 година българитѣ прѣминали Дунава и се втурнали въ Иллирия. 15 хиляди византийска войска се опитала да имъ попрѣчи на грабителския походъ, нъ била разбита и българитѣ завладѣли лагера имъ, кждѣто намѣрили 700 товарни кола пълни съ оржие и храна. Тѣ тогава нахълтали и въ Тракия, дѣто горѣли плячкали и задигали жителитѣ въ робство). Малко по сетнѣ (540 г.) българитѣ били разбити отъ Юстиниана, който за гордостъ си прибавилъ къмъ другитѣ титли още и оная на *български побѣдителъ*. Съ появяването на аваритѣ или обритѣ въ Дакия и Паннония, които успѣли да покорятъ гепитската държава (прѣзъ 568 год.), намираме и българитѣ въ единъ видъ подчинено отношение спрямо тѣхъ. Трѣба българитѣ да не сж могли да противостоятъ прѣдъ аварската многочисленность. Нѣкои писатели ги поставятъ въ прями родственни врѣски съ аваритѣ. Българитѣ, благодарение на войнствения си духъ освѣнъ, че запазили прѣдишния си строй, даже удало имъ се да укажатъ силно влияние на аварското ханство. Подирѣ тѣ дотолкова се чувствували силни, щото изявили претенция върху самия хагански прѣстолъ. Нъ късно български полкове продължаватъ да нахълтватъ въ византийската империя и то наедно съ аваритѣ и словѣнитѣ. Тѣзи навлизания иматъ това значение, че българитѣ постепенно запознаватъ се съ много кул-